

Virtutis Solidæ Præcipua Impedimenta, Subsidia, Et Incitamenta

Commentationibus Illustrata, Omnium Usui Aptatis. Quæ Servire Insuper
Poterunt Pro Argumento Concionum: Uti Et Considerationum Tempore
Exercitiorum; præsertim verò pro gemino sacræ collectionis triduo; prout
ex subjectis hunc in finem elenchis patet. [...] Partes Tres

Impedimenta

Bellecius, Aloysius

Ratisbonae [u.a.], 1755

§.III. Signa & remedia.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-55524](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-55524)

nito, sempiterno, gratuito; & ego...
 (vah! frigus ultiibus rogis dignum)
 in tuo servitio tepens langueo; & eo
 ipso tempore langueo, quo laboribus
 vanis, amore rerum creatarum, ob
 nihil vires consumo.

At pœnitet! ... Stat, residuos vitæ
 dies sancto ardori impendere. Vos
 cœlorum Principes, qui vestrum illud
 trisagion irrequieta voce æternūm con-
 cinitis, Seraphico alarum motu mutui
 amoris flamas in me succendite, ut
 posthac cor meum lampas sit, perpetuo
 fervoris igne animata.

§. III.

De signis, & remediis teporis.

AT verò ne fors vanè tibi blandia-
 ris, hactenus dicta nihil ad te
 pertinere; cùm tepidum te esse mini-
 mè credas; breviter modò & obiter
 hoc tibi monstrum delineabo. Est er-
 go tepori animi species quædam, &
 infelix partus capitalis illius vitii, ace-
 dia dicti. Nam, ut docet S. Thomas,

acce-

acedia importat quoddam tedium bene operandi, & est torpor mentis bona negligenter, inducens quandam tristitiam, quæ ita gravat, & deprimit hominis animum, ut nihil boni ei agere libeat. (a) Ut ipsi omnia exercitia spiritus & virtutis quasi cruda & insipida videantur, atque in grave fastidium convertantur. Quis autem temporem, juratum illum omnis sanctimoniac hostem, in hac tabella depictum non videat, horreaturque? quis suis eum coloribus expressum non discernat?

Est enim is ex sententia S. S. Patrum vehemens quidam lethargus, quo oppressa anima, & in perfectionis semita pigre considens, tota languet, tabescit, torpet. Est febris hectica spiritum lenta tabe sensim depascens, eumque ad omnes pietatis exercitationes enervem reddens. Est aer morbus, creans fatalem coelestium naufragium, & spuriam terrestrium famem. Ab hoc ergo tam pestilenti morbo, ut te vel liberes, vel immunem serves,

G 2

i. sig-

1. signa, quibus dignoscatur: 2. reme-
dia, quibus fugetur, suppeditabo.

^{I.}
Eius signa. I. Signa, quibus dignoscatur, enu-
merat S. Bernardus, dum tepidos ita
describit: est invenire in claustris homi-
nes pusillanimes & remissos, deficientes
sub onere, virga & calcaribus indigentes
ob pigritiam; quorum brevis & rara col-
lectio & compunctio spiritus; quorum ani-
malis & sensualis cogitatio, immodesta &
scandalosa conversatio; quorum obedientia
sine devotione, sermo sine circumspectione,
oratio sine debita attenzione, lectio sine
sui consideratione; quos vix gehenna me-
tus inhibet, vix pudor cohabet, vix fræ-
nat ratio, vix disciplina coercet. Hæc
Abbas mellifluus. (b)

Clariores adhuc notas assignat Cas-
sianus; cùm ait, tepidos religiosos faci-
lè laborare horrore & odio loci, in quo ha-
bitant; fastidire cubiculum, confratres
aspernari, inertes esse ad operandum, fre-
quenter vagos esse extra domum, negle-
ctum rerum spiritualium non apprehendere,
neque

(b) Serm. ad Fratres.

neque curare: sensualitates sectari, ad externa facile effundi, impertinentibus negotiis occupari, confabulationibus otiosis esse addictos, monitiones a grè suscipere, & contra eas in malo magis obfirmari: impatientes esse disciplinæ, patriam & cognatos inordinate amare, familiaritatibus periculosis misceri. (c) His consideratis, æquus in teipsum ac serius arbiter inquire, an in aliquo prædictorum reum te conscientia arguat?

Præcipue verò investiga, i. qua attentione meditationi vaces, cœlesti virtutima lites, aut ejus litationi assistas? Quo rigore tua dicta & facta quotidie gemino examine tum generali tum particuliari discutias? Quo ardore vocales consuetas preces, præcipue Sacerdotales, persolvias, sacra exomologesi mentem expies, synaxique reficias? Has enim pietatis actiones si obiter tantum & negligenter obeas, argumentum minimè dubium erit, ad illorum te classem pertinere, quos DEUS jam jam *incipit evomere ex ore suo.* (d)

G 3

2. Per-

(c) Collatione 22. (d) Apoc. 3. v. 16.

2. Perquire, an non etiam tibi familiaria sint laxa quædam tepidorum axiomata, quibus ii synteresis stimulus sopire conantur? qualia sunt: *non sum amplius tyro; licet alies, cur non & mihi. Concedendum aliquid juventæ. Ultronea sui vexatio nocet valetudini. Præstat cum multis errare, quam solum sapere. Instituti sanctimonia est pia speculatio. Propriæ fortunæ suus quisque sit faber; hinc aulico ritu colendi sunt illi, qui nobis prodesse possunt, vel obesse; horum affectionem e blanditus si fueris, reliquis elato supercilio insultes, licet. Quisque seipsum curet, quia non est, quæ curat; ideo vitanda sedulò, & dextre in alios conjicienda illa sunt munia, quæ commodiori vitæ, altiorive gradu obstaculo sunt. Et quæ alia his similia mutuata ab Epicuro apophthegmata sunt. Enimvero ex te pentium te numero esse, quicunque ita loqueris, loquela tua manifestum te facit;* (e) cùm hæc ethica prudenteriam carnis sapiat, non spiritum.

3. Denique indaga, an non otium, prolixior somnus, cuticulae amor, aut nimia

---

(e) Matth. 26, v. 73.

nimia commodorum cura; an non inordinata esculentorum & poculentorum, variarumque recreationum appetentia, aliaque paria his monstra in tuo corde stabulentur? Ita si est, ne dubita; *quia tepidus es.* (f) quia magnus ille jacens in terra ægrotus es, qui magno pariter medico indiget, à quo salutaria *ei remedia* præscribantur. Quorum primaria sunt fervens manè meditatio, pia quotidie lectio, brevis quovis mense collectio. Dixi: *primaria;* sua enim efficacia minimè carent sequentia, nempe fugere laxos, conversari cum fervidis, amare cubiculum, loqui religiosa, castigare corpus, crebriùs visitare Numen Eucharisticum, ad horologii pulsū, uti & alias certos elicere virtutum actus. His nihilominus prætermissis, de tribus solum prioribus tanquam de præcipuis hic agere est animus. Nam

II. Sicut inter præcipuas pernici-
sissimi teporis causas censetur esse ne-
glectus orationis seu meditationis quo-

II.
*Ejus re-
media.*

G 4

tidi-

(f) Apoc. 3. v. 16.

tidianæ; ita inter prima præstantissimaque, pellendi hoc inalum, antidota est constans & indefessum hujus exercitationis studium. Cùm sine illa æquè parum fervor spiritus, quām sine alimentis vita corporis conservari queat. Augustini hæc comparatio est, dicentis: *sicut ex carnalibus escis alitur caro, ita ex spiritu orationis & alloquo DEI interior homo nutritur, & pascitur.* (g) Qua similitudine apertè indicat S. Doctor, quemadmodum corpori sustentando, pane quotidiano nihil sit conducentius; ita mentis ardori fovendo, nil magis proficuum esse assiduo meditationis exercitio. Quin imò usumnam ejus vim clarius nobis oculos poneret Hypponensis Præsul, mox subdit: *nec quicquam aliud est, quod vivere faciat animam rationalem, quam cum DEO per orationis studium jugiter conversari.* (h) Quibus verbis inevitabilem ejus necessitatem luculenter demonstrat. Nam hoc ipso, quod ipso teste nil aliud sit, quod animam vive-

re

(g) Serm. 112, de tempore. (h) Loc. cit.

re faciat, sequitur, solam orationem esse id, per quod ea vivit.

Id quod, propria experientia doctum se esse, regius Vates testatur, dicens: *aruit cor meum, quia oblitus sum comedere panem meum.* (i) En! quamprimum ac isto nutrimento caruit, continuò animus aruit. Nempe quod nervi sunt corpori, sanguis animali, aurum potabile cordi, id ô anima! meditatio est tibi; ita quidem, ut *sine illa* (afferente id Augustino) *omnis via ad vitam spiritualem occlusa sit.* (l) Huic effato ipsa quoque ratio suffragatur. Nam ut animi fervor indemnus servetur, necesse est, ut intellectus veritates æternas identidem rimetur; voluntas verò ad eas in praxin deducendas perpetuò animetur; id autem fieri nequit, nisi per eam, quæ mente peragitur, orationem; quæ propterea à S. Ambrosio *animæ nostræ vitalis substantia* appellatur. (m) Inde patet, quām præstans ea, quamque necessarium pellendo tepori adjumentum sit.

G 5

Vide

(i) Psal. 101. v. 5. (l) Tract. in Joan. c. 21.
(m) Serm. 7. in Psal. 118.

Vide igitur, an quotidie mediteris *integre* quoad tempus: *reverenter* quoad situm: *ferventer* quoad applicationem, ut vocant. Insuper indaga, an debitam huic exercitio præparationem præmittas, eoque finito illius successum breviter examines? Num conceptum in eo propositum interdiu renoves, statisque horis illius tesseram repetas? Si te aliquo in puncto deprehendas defecisse, errata mox corrige. Cœterum uberiorem hac de re institutionem invenies parte 2. Cap. 2. §. 3.

2. Præterea inquire, an suum quovis die quadrantem piæ lectioni consecres? An non etiam tu ex illorum numero sis, qui *oculos* *habent*, & non *vident*; (n) id est (ut hæc Psalmi verba exponit Victorinus à S. Richardo) qui iis non utuntur ad evolventos tractatus pios. (o) Quorum neglectio sicut temporis pestilens scaturigo est; ita è contrario eorum diligens tracta-

---

(n) Psal. 113, v. 5. (o) De somnio Na-
buchodonosor.

tractatio, torpori fugando, potens re-medium est.

Nam volumina Ascetarum ex mente Patrum sunt conscientiae morumque specula, quae corrigendas animae labes exhibent: sunt submissae cœlis litteræ, digito DEI conscriptæ, quæ salutis monita continent: sunt in hoc mundi æquore phari amicæ, quæ latentes scopulos & scyllas fido lumine detegunt. Denique sunt monitores, vitia liberè carpentes: Medici, pharmaca dextre aptantes: Archistrategi, nos armis sollicitè munientes. Verbo: pio hoc exercitio tentatis fortitudo, tepidis fervor, justis profectus, fervidis constantia communicatur; præcipue verò meditandi praxis mirè juvatur, ac promovetur. Quis ergo neget, sanando temporis malo, excellens id antidotum esse? Et tale cum sit, quis eo uti pigretur?

Præcipue cum Paulus Timotheum expressè moneat: *attende lectioni;* (p)
&

& Hieronymus ad Celantiam scribat:
 unum, illud tibi præ omnibus prædico,
 & repeto; illud iterum iterumque moneo,
 ut animum tuum sacra lectionis studio af-
 fiduè occupes; maximum enim ad omnem
 justitiae perfectionem medium est. (q)

Optatum autem ut inde referas fru-
 ctum, perpende sedulò, quales & quo-
 modo perlegas libros. Nam non qui-
 vis, cuivis, ad quodvis propositum
 semper idoneus & conveniens est. Sin-
 gulari proin delectu hic opus erit. Illi
 præ aliis sunt eligendi, qui præsenti,
 qua potissimum laboras, necessitati cu-
 randæ, aptiores sunt: qui plus habent
 unctionis quam eruditionis; id est,
 qui non tam intellectum delectant, &
 ingenium pascant; quam affectum in-
 flammant, & moveant voluntatem.
 Qui appetituum coercitionem persua-
 deant, viciorum odium ac virtutum
 amorem instillent.

Nam (ut moneret Bernardus) qui ad
 legendum accedit, non tam querat, opor-
 tet

(q) Epist. ad Celantiam.

tet scientiam quām saporem. (r) Rationem assignat S. Hieronymus dicens: *finis enim legendi pia & sacra, non est scire, sed agere: non loqui, sed proficere; nihil enim prodest, agenda didicisse; si quæ didicimus, non agamus.* (s) & DEUS (Augustino teste) legem suam non solum vult sciri, sed etiam adimpleri. (t) Unde bene concludit Thomas à Kempis, sic scribens: *potius ergo debemus querere utilitatem in scripturis quām subtilitatem.* (u)

Quare mihi non admodum probantur adversaria, seu vulgo notata, quæ ex lectis Ascetarum libris, tempore iisdem evolvendis destinato, excerpuntur. Id enim plus habet de litera quām de spiritu, redditque lectionem potius scholasticam quām spiritalem. Lege, ut fias sanctior, non ut doctior. Nam (ut appositi notat Hugo Victorinus) *Philosopho Christiano lectio debet esse exhortatio, non eruditio.* (x)

Porro

(r) In speculo Monach. (s) Epist. ad Celant.
 (t) Epist. 143. ad Demetr. Virg. (u) L. I. c.
 §. n. 1. de imit. Christi. (x) Lib. 3. de clauſt.
 animæ c. 12.

Porro ad legendi modum quod attinet, huic actioni vacandum erit *attentè, religiosè, constanter*. Qualis quaque attentio eandem animare oporteat, declarat Augustinus, dicens: *optimè uteris lectione divina, si eam tibi adhibeas speculi vice, ut ibi anima velut ad imaginem suam respiciat, & vel fœda quæque corrigat, vel pulchra plus ornet.* (y) Id autem ut fiat, illud ipsum quod à DEO Joanni, etiam tibi dictum existima: nempe *accipe librum, & devora illum,* (z) atque in viscera tua demitte. Hoc autem ut rite præstes, auctore Gregorio Magno duo requiruntur, 1. *ut consideratè legas,* 2. *ut lecta tibi aptes.* (aa)

Imprimis ergo ejusmodi volumina non festinanter & cursim, instar canis Nilum lambentis, sunt percurrenda; sed expendenda sunt cum magna mentis consideratione, & cum aliqua subin interposita quiete, gallinas bibentes imitando, ut divinæ motioni locus detur.

(y) Epist. 143, ad Virg. Demetr. (z) Apoc. 10. v. 9. (aa) In Apoc. c, 10.

tur. Dein documenta inde hausta insuper nobis applicanda, nostrosque in usus derivanda erunt, practica inter legendum, lectisque consentanea concipiendo proposita, eaque ordinando nunc ad hos vel illos virtutum actus exercendos: modò ad hos vel illos defectus emendandos; aut ad officia nostra & munia perfectius obeunda.

Scrutare jam, quomodo circa ista te habeas? Examina, num tua lectio more lenis pluviae sensim humectando mentem fœcundet? vel an non potius torrentis instar sterili strepitu memoriā solūm inundet? An cum matura quadam perceptæ rei discussione te identidem reflectas, quomodo data ibi monita sint executioni mandanda? In summa: perpende, an non etiam tu similis sis *viro consideranti vultum nativitatis suæ in speculo*, qui, postquam consideravit se, abiit, & statim omnium oblitus, manet, qualis fuit. (bb) Saltēm cave, ne talis modò sis, dum hæc legis.

Qua

(bb) Jacob. I. v. 23.

Qua verò corporis modestia & mentis pietate exercitatio hæc obeunda sit, ut religiosè peragatur, iterum docet Augustinus, dum ait: *ita scripturas sanctas lege, ut semper memineris, DEI illa verba esse.* (cc) *Sunt enim quasi litteræ de patria nostra nobis submissæ.* (dd) Quin imò teste S. Ambrosio, ipsum Christum nobis loquentem audimus, cùm divina legimus oracula. (ee) Hinc situ modesto, levatoque in cœlos animo huic negotio vacandum erit; variique affectus pii sanctaque desideria ei idem tidem immiscenda.

Denique, *constans* sit hoc exercitium, oportet tum quoad modum, tum quoad tempus. In primis cavendum, ne instar apis ab uno volumine aut voluminis folio ad aliud desultoria levitate transfiliamus. Sed unus idemque liber ab initio ad calcem usque constanter evolvendus erit. Secus plus distractionis quam utilitatis inde hauriemus. Fa-

stidien-

(cc) Epist. 143. ad Virg. Demetr. (dd)
Serm. 56. ad Fratres in eremo. (ee) Lib. 1.
Offic. c. 20.

Stidentis enim stomachi indicium est,
ait Seneca, multa & varia degustare.

Dein certum *temporis* spatum, quod
huic functioni stata lege nulla non die
sacrosanctè impendas, cogitatò designa.
Eandem mox meditationi subjunxisse,
consultissimum erit. Quadrantem ve-
rò eidem impendisse adeò nimium non
est, ut Hieronymo potius nimis pa-
rum videatur, utpote qui summam hac
in re assiduitatem petit; cùm cupiat,
ut tenenti Codicem somnus obrepat, &
cadentem faciem pagina sancta suscipiat.
(ff) quamvis hæc verba cum grano
falis sint intelligenda; cùm ex ejus men-
te vitandus hic alias quoque scopulus
occurrat, videlicet ut legendi aviditate
abrepti, non æquo prolixius eidem in-
hæreamus; ne scilicet satietas fastidium
pariat. Hinc idem S. Doctor monet,
ut sit lectio temperata, cui finem consilium,
non lassitudo imponat. (gg) Itaque deter-
mina, quām attentè, religiosè, con-
stanter, quamdiu & qua hora sacræ
huic occupationi deinceps vacare sta-

Pars I.

H

tuas,

(ff) Epist. ad Paulam.

(gg) Ep. ad Eustoch.

tuas, utpote quæ aptissimum, fugando languori, remedium est. Cùm S. S. Patres illam orationi æquiparent, concioni præhabent, cibum animæ, lumen & vitam nominent; eamque nobis S. Patriarcha Ignatius velut rem maximi momenti summo verborum pondere commendet, inculcatque.

3. Denique cùm brevis quolibet mense animi collectio ex mente Ascetarum ac experientia teste sit optimum, profligandi temporis, & acquirendi fervoris, subsidium, animo constitue, an & quo die hoc tam salubri adiumento uti decernas? Geminas horas (nam plures non peto, unam scilicet pro consueta aliàs matutina meditatione; alteram verò partim pro instituendo prius examine statûs, partim pro obeunda altero die accommoda consideratione) duas, inquam, has horulas, reliquis negotiis subtractas, DEUS meliori eorundem successu, aliisque cœlestibus beneficiis certò & abunde compensabit. Ne igitur te pigeat, paucula hæc momenta animæ, æternitati,
DEO.

DEO consecrate, qui tot dies, menses
& annos corpori, nugis & otio tam
prodigè impendis.

Plura hīc argumenta, quibus id per-
suadeam, hujusque recessū medicam
vim demonstrem, referre supersedeo;
cūm hanc materiam parte 2. cap. 6.
separatim tractem. Plurimūm quidem
adhuc hanc in rem conferret, & ad
exterminandum languorem, conduce-
ret generosa sui & spontanea corporis
castigatio; cūm hoc genus armorum
mira virtute polleat, ad fugandum hu-
jus ægritudinis fautorem orcum. Ve-
rūm cūm negotium mihi cum tepido
sit, cui sola horum mentio horrorem
creat, ab eorum tractatione prudens
abstineo.

Cœterūm relata superiùs documen-
ta, qui in usum redegerit, is ab omni
tempore liber, insuper tartaro se formi-
dandum reddet. Nam (Abbatis Pime-
nii sententia est) *sicut ad succensām*
ollam muscæ non appropinquant; si vero
tepida fuerit, insident in ea, & faciunt

vermes ; ita & animam, divini amoris
igne succensam, & ferventem fugiunt dæ-
mones ; tepidam verò illudunt, & inse-
quuntur. (hh) Quicunque ergo stygi-
ludibrio esse horret, mentis torporem
execretur, & allatis remediiis ita utatur,
ut nulla hujus pestis signa in illo un-
quam notentur.

(hh) Ruffin. l. 3. n. 204.

